

PRAVNI FAKULTET U SPLITU

1. ORGANIZACIONI RAZVOJ. Radi ubrzanja tempa izgradnje mladih pravnika zagrebački Pravni fakultet osnovao je u Splitu tzv. Pravni studij čiji je zadatak bio da organizira instruiranje izvanrednih studenata sa područja Splita i Dalmacije. Pravni studij počeo je radom u šk. god. 1960/61. s 359 upisanih studenata.

Pravnim studijem upravljao je Savjet. Predsjednik Savjeta bio je Ljubo P r v a n, okružni javni tužilac, a članovi dva profesora Pravnog fakulteta, osam drugova iz redova pravnika i uglednih ljudi iz Splita i dva studenta. Neposrednu upravu preuzeo je Rudolf L o r g e r, zamjenik okružnog javnog tužioca. Nastava se izvodila po nastavnom planu, programu i pravilima zagrebačkoga Pravnog fakulteta. Kao instruktori angažirana su četiri pravnika iz Splita, a povremeno su dolazili i profesori Pravnog fakulteta iz Zagreba koji su držali predavanja, konzultacije sa studentima i obavljali ispite.

Pravni studij u Splitu bio je već u samom početku zamišljen kao prelazna etapa u osnivanju Pravnog fakulteta, pa je Savjet vršio i pripreme za to osnivanje. Do osnivanja Pravnog fakulteta u Splitu došlo je šk. god. 1961/62, na osnovi odluke Narodnog odbora kotara Split koju je 13. listopada 1961. potvrdilo Izvršno vijeće Sabora Narodne Republike Hrvatske.

Odmah po osnutku Fakulteta trebalo je prići poslu oko izbora nastavnika. Predsjednik Narodnog odbora kotara Split imenovao je u svrhu Komisiju za izbor, na čelu s prof. dr Jovanom S t e f a n o v i ć e m kao predsjednikom. Ona je izvršila izbor prvih sedam stalnih i šest honorarnih nastavnika te jednog asistenta. Ti su 16. X 1961. formirali Fakultetsko vijeće i izabrali dekana i prodekana kao i dva člana Fakultetskog savjeta koje Vijeće delegira u Savjet.

Fakultet je preuzeo prvu i drugu generaciju studenata bivšeg Pravnog studija. Nastava za studente prve godine počela je 18. X, a za studente druge godine 23. X. Ona se izvodila na osnovi privremenih Pravila i Nastavnog plana koji su bili izrađeni na temelju Statuta Pravnog fakulteta u Zagrebu, ali su ipak sadržavali osnovne ideje razrađene privremenim Statutom Fakulteta u Splitu koji je još Savjet Pravnog studija bio izradio.

U prvim godinama postojanja Pravni fakultet u Splitu djelovao je kao samostalna visokoškolska i naučna ustanova izvan Sveučilišta. On se ipak povezivao s ostalim fakultetima, visokim i višim školama u Splitu putem tzv. Zajednice fakulteta, visokih i viših škola. Međutim, postepeno su se pojavljivali problemi koji su sve više izražavali potrebu njegova uključivanja u Sveučilište, pa je nakon provedenih diskusija Fakultetski

savjet na sjednici od 6. XII 1965. jednoglasno odlučio da se podnese prijedlog o uključenju Fakulteta u sastav Sveučilišta u Zagrebu. Savjet Sveučilišta prihvatio je na sjednici od 11. prosinca 1965. taj prijedlog, pa se od tada Pravni fakultet u Splitu nalazi u sastavu Sveučilišta.

2. ORGANIZACIJA NASTAVE. Prilikom osnivanja Fakultet je zamišljen kao visokoškolska i znanstvena ustanova u kojoj će se obrazovati pravnici s produbljenom i specijaliziranom spremom. Posebna pažnja poklonjena je načinu organiziranja studija, tj. uvođenju takvih oblika nastave koji će na racionalno najviše mogući način, razvijajući interes i angažirajući u cijelosti studente, pridonijeti potpunom izučavanju materije. Zbog toga je i odlučeno da se nastava izvodi ne samo putem predavanja i seminara kao klasičnih oblika nastave već i putem vježbi, konzultacija, stručnih grupa, debatnih klubova i obaveznim radom u praksi.

Vježbe se organiziraju za sve redovne studente koji su unutar jedne godine podijeljeni u manje grupe. Zbog financijskih teškoća i pomanjkanja nastavnika i suradnika, te grupe najčešće obuhvaćaju 20–25 studenata, ma da se pokazalo da je efikasniji rad u grupama do 15 studenata. Cilj je da se studentima omogući produbljivanje znanja iz nastavnih predmeta i razrada različitih problema koji se javljaju u praksi, kako bi se teorija na adekvatan način povezala s praksom. Studenti su unaprijed obaviješteni koja će se pitanja na vježbi razmatrati, pravodobno su upućeni na literaturu, tako da mogu otvorenom raspravom stjecati nova znanja a istovremeno zadovoljavati interes i razvijati sposobnost za stručno obrađivanje pojedinih problema. Na taj način oni se postupno uvode i u osnovne metode znanstvenog rada. S druge strane, nastavnik upoznaje поближе studenta, može intervenirati prilikom provjeravanja u kojoj je mjeri na kakav način izloženo gradivo usvojeno, otvara dijaloge sa studentima i stimulira njihovu marljivost. Pohađanje vježbi je obavezno, a nastavnici su dužni osigurati pisani materijal (literaturu) za pripremanje studenata.

Putem konzultacija nastavnik provjerava shvaćanje materije i daje odgovore na pitanja studenata. Radi provođenja individualnih konzultacija određuje, u dogovoru s vijećem godine, po jedan sat tjedno za redovne i izvanredne studente.

Stručne studentske grupe osnivaju se iz pojedinih naučnih disciplina i imaju za cilj produbljavanje materije iz one discipline za koju je grupa osnovana. Grupe se osnivaju ako se prijavi najmanje 10 studenata. Jedno vrijeme rad u stručnim studentskim grupama tretirao se kao obavezni oblik nastave, međutim, nakon što su se u praksi pojavile teškoće zbog velikog broja studenata u pojedinim grupama (za neke stručne grupe javilo se i po 60 studenata), učestće u radu stručnih grupa ponovo je fakultativno. Stručne studentske grupe pokazale su se kao veoma pogodna forma temeljitijeg angažiranja studenata, osobito kada se oni u raspravama pojavljuju u ulozi sudaca, tužitelja, odvjetnika, eksperata za pojedina stručna pitanja i sl.

PRAVNI FAKULTET U SPLITU

Debatni klubovi se osnivaju kao mjesta na kojima se vode stručne i naučne rasprave. Tokom svakog semestra obavezno se organiziraju dva debatna kluba. Često se na rasprave pozivaju i renomirani stručnjaci iz drugih centara, a gotovo redovno im prisustvuje i veći broj stručnjaka iz prakse.

Redovni studenti provode i određeno vrijeme (najmanje 100 radnih sati) na radu u praksi radi boljeg upoznavanja s organizacijom i metodama rada u državnim organima, ustanovama društvenih službi, privrednim i drugim radnim organizacijama. Rad u praksi nadziru nastavnici i suradnici Fakulteta.

Izvanredni studenti iz Splita i bliže okolice također su obavezni pohađati predavanja, ali samo iz tri nastavna predmeta u svakoj godini. Izbor predmeta vrši Fakultetsko vijeće konzultirajući prethodno predstavnike studenata u vijećima godina, a nastava se održava u popodnevним satima. Za izvanredne studente koji ne stanuju u Splitu i bližoj okolini Fakultet organizira centre za izvanredni studij. Takav centar postoji u Zadru i obuhvaća 30 studenata. Nastavu u centru izvode nastavnici i suradnici Fakulteta, a studenti udovoljavaju obvezama (kolokvij, ispiti) isključivo na Fakultetu u Splitu. Izvanrednim studentima izvan Splita

nastavnici pomažu također pismenim uputama koje se štampaju u Biltenu Fakulteta i posebnim konzultacijama koje se organiziraju u pravilu jednom u toku školske godine.

Odgovarajuće škole za upis na Pravni fakultet jesu ove škole u trajanju od 4 godine: gimnazija, srednja ekonomska i srednja upravna škola. Učenici tih škola koji su završni ispit položili s odličnim ili vrlo dobrim uspjehom upisuju se izravno, a ostali polažu kvalifikacioni ispit.

Oni koji nisu završili neku od odgovarajućih škola a imaju osnovno obrazovanje (završenu osmogodišnju školu), odgovarajuću praksu i najmanje 18 godina života mogu se upisati pod uvjetom da polože prijemni ispit.

3. NASTAVNO OSOBLJE. Jedno od najtežih pitanja koje je Fakultet od svog osnutka morao rješavati bilo je pitanje nastavnika. Već na početku je trebalo imati nastavnike za predmete i prve i druge godine studija, jer – kako je već spomenuto – Fakultet je bio preuzeo i studente koji su prethodno na Pravnom studiju završili prvu godinu.

Fakultet je tada imao u stalnom radnom odnosu samo 2 redovna profesora, 1 izvanrednog profesora, 2 viša predavača i 3 predavača. Ostala radna mjesta pokrivali su honorarni nastavnici iz Splita ili još češće sa drugih pravnih fakulteta, u prvom redu zagrebačkog i beogradskog. Pomoć nastavnika ovih fakulteta bila je upravo od neprocjenjive vrijednosti za splitski Pravni fakultet ne samo zato što su održavali nastavu i ispite za one predmete za koje Fakultet još nije imao svojih kadrova već i zato što su baš oni znatno pridonijeli osposobljavanju takvih kadrova. Fakultet se već od svog početka orijentirao na izbor mlađih istaknutijih stručnjaka iz prakse, koji su se putem različitih oblika usavršavanja, postdiplomskog studija i doktorata nauka osposobljavali za fakultetske nastavnike. Njihovo usavršavanje bilo je olakšano i ubrzano zahvaljujući stručnim i naučnim savjetima koje su im svesrdno davali profesori Pravnih fakulteta u Zagrebu i Beogradu.

Zahvaljujući spomenutoj pomoći, nesebičnom odvajanju sredstava za postdiplomski studij mlađih kadrova, često i na teret osobnih dohodaka radnog kolektiva, specijalizaciji nekih nastavnika u inozemstvu i sl. Fakultet je postepeno rješavao svoj najteži problem. I tako kada se zbog financijskih poteškoća morao na početku šk. god. 1963/64. odreći honorarnih nastavnika izvana, on se već mogao poprilično osloniti na vlastite snage. Dolazio bi još pokoji nastavnik izvana, ali je njihov broj iz godine u godinu bivao sve manji.

Jačanjem kadrovske osnove postajali su i kriteriji za izbor nastavnika sve rigorozniji, pa se danas već može reći da su oni izjednačeni s kriterijima najstarijih pravnih fakulteta u zemlji.

4. ZNANSTVENO-NASTAVNE JEDINICE. Zbog malog broja vlastitih nastavnika i suradnika moglo se katedre osnovati tek potkraj šk. god. 1961/62, i to: katedru političkih nauka, katedru imovinskog i privrednog prava te katedru ekonomskih nauka. U šk. god. 1962/63. njihov se broj povećao za dvije: katedru krivičnog prava i katedru uprav-

nog prava. Pri tom je najheterogenija bila katedra političkih nauka, jer su sve one znanstveno-nastavne discipline koje se nisu mogle smjestiti u okvir ni jedne od postojećih katedara uključene u tu katedru. Ipak je radi racionalnijeg grupiranja predmeta već te školske godine u okviru katedre političkih nauka osnovana posebna »sociološka grupa«.

Katedra krivičnog prava i katedra upravnog prava, zbog neznatnog broja stalnih nastavnika, nisu mogle razviti neku veću aktivnost, pa se njihov rad ograničio samo na nekoliko sjednica na kojima su se rješavala neka organizaciona i nastavna pitanja. To je bilo karakteristično, manje-više, i za druge katedre, iako u manjoj mjeri, pa se očekivalo da će se katedre tek naknadnim popunjavanjem razviti u takve organizacione jedinice koje će doista povezivati sve nastavnike i suradnike srodnih disciplina u raspravljanju ne samo nastavnih već i znanstvenih pitanja.

U šk. god. 1963/64, zbog izmjena u nastavnom planu, došlo je do određenih promjena s obzirom na discipline koje ulaze u pojedine katedre ali se broj katedara nije izmijenio, pa ni njihov naziv, osim što je katedra imovinskog i privrednog prava dobila naziv: katedra građanskog i privrednog prava. I tokom te godine katedre su mnogo više raspravljale o organizacionim i nastavnim pitanjima negoli o znanstvenim. Štaviše, budući da je to bila prva godina kada se Fakultet zbog financijskih poteškoća morao odreći pomoći nastavnika s drugih pravnih fakulteta i osloniti na vlastite snage, gotovo neprekidno su na dnevnom redu sjednica katedara bila pitanja o organizaciji nastave, o izvođenju pojedinih oblika nastave, o načinu održavanja kolokvija i ispita, o kriteriju kod ocjenjivanja, o testovima, o temama za seminarske radove, o osnivanju tzv. stručnih studentskih grupa, o radu s izvanrednim studentima, o pripremanju materijala za vježbe sa studentima i raznovrsne oblike intenzivirane nastave itd.

U šk. god. 1964/65. položaj se promijenio na bolje. Povećanje broja vlastitih nastavnika omogućio je razdvajanje katedre građanskog i privrednog prava na dvije zasebne katedre, tako da sada ima ukupno 6 katedara. Osim toga počinju se zapažati i skromni začeci kolektivnog znanstvenog rada u djelovanju seminara, organiziranih od pojedinih katedara s perspektivom da neki od njih postanu naučne jedinice čija bi osnovna svrha bila organizirati timski znanstveni rad u okviru naučnoistraživačkih projekata.

Te su se koncepcije sve više ostvarivale u idućim godinama, pa je već šk. god. 1965/66. sociološka grupa mogla postati Seminar za sociološko-politička istraživanja kao posebna organizaciona jedinica. U tom seminaru okupljeno je 8 nastavnika, 3 asistenta i više vanjskih suradnika. Aktivnost seminara u prvoj godini njegova postojanja kretala se u dva temeljna pravca: samostalno istraživanje značajnih društveno-političkih pitanja na splitskom području i organiziranje stručnih rasprava o nekim aktualnim društveno-političkim pitanjima. U toku šk. god. 1966/67. vršene su pripreme za osnivanje, a g. 1968. je i osnovan Institut za kriminološka i kriminalistička istraživanja »Ivan Vučetić«, koji djeluje kao organizaciona jedinica Fakulteta. Osnovna djelatnost Instituta, kao

znanstveno-nastavne i istraživačke radne jedinice, sastoji se u proučavanju i istraživanju cjelokupne problematike otkrivanja, razjašnjavanja i dokazivanja krivičnih djela te pronalaženja njihovih počinitelaca, odnosno utvrđivanja krivnje počinitelaca u svrhu sprečavanja i suzbijanja kriminaliteta.

Prema tome, sadašnje znanstveno-nastavne jedinice Fakulteta jesu:

a) Privredno pravo (pročelnik red. prof. Zdenko V a j n e r; docenti Ivo G r a b o v a c – Pomorsko i druga saobraćajna prava, i Ante J e l a v i ć – Ekonomika i organizacija poduzeća, viši predavač Lenka V u č i ć e v i ć – Radno pravo, asistenti Sofija M a r u š i ć i Joško P e r l a i n – Radno pravo).

b) Građansko pravo (izv. prof. Dimitar M a c h i e d o; viši predavači Lav D u j m o v i Petar K u z m a n i ć – Porodično pravo, predavači mr Vjekoslav Š m i d – Osnovni rimskog privatnog prava, i mr Marin B e r k e t – Građansko procesno pravo).

c) Krivično pravo (doc. Ante C a r i ć; izv. prof. Borben U g l e š i ć – Sudska medicina i sudska psihopatologija, viši predavači Ljubo P r v a n i Vladimir V o d i n e l i ć, predavač Rudolf L o r g e r, as. Goran T o m a š e v i ć, stručni suradnik Josip Š k a r i č i ć).

d) Upravno pravo (doc. Ivo G a n č e v i ć; doc. Ivo B o r k o v i ć, as. Duško B a r a č).

e) Ekonomske nauke (red. prof. Drago K r n d i j a; red. prof. Leonard K a r l i – Nauka o financijama i financijsko pravo, izv. prof. Ivo P e t r i ć – Ekonomska politika SFRJ, doc. Nenad G v o z d a n o v i ć – Nauka o financijama i financijsko pravo, as. Ivan B i l i ć – Politička ekonomija).

f) Političke nauke (izv. prof. Živko A n z u l o v i ć; izv. prof. Antun C v i t a n i ć – Historija države i prava, docenti Andrija D u j j i ć – Teorija države i uporedni politički sistemi, I. P e t r i n o v i ć – Političke teorije, i Davorin R u d o l f – Međunarodno javno pravo s osnovama međunarodnih odnosa, viši predavač Vjekoslav Ž n i d a r š i ć – Ustavno pravo s osnovama društvenopolitičkog sistema Jugoslavije, asistenti Bonina B e z m a l i n o v i ć – Historija države i prava, mr Nikola V i s k o v i ć – Uvod u pravo).

S e m i n a r za sociološko-politička istraživanja (upravnik, docent dr Srđan V r c a n, as. Boris V u š k o v i ć).

I n s t i t u t za kriminološka i kriminalistička istraživanja »Ivan Vučetić« (upravnik viši predavač Vladimir V o d i n e l i ć).

5. FOND ZA NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD. U toku 1966. g. na Fakultetu je osnovan Fond za naučno-istraživački rad u koji su na osnovi financijskog plana Fakulteta izdvojena sredstva za znanstveni rad na Fakultetu, uzdizanje i usavršavanje nastavnika i suradnika, djelomično financiranje programa Političko-sociološkog seminara i izdavanje *Zbornika radova*. Fond dodjeljuje sredstva isključivo na temelju natječaja.

6. DOKTORATI. Od 1965. do kraja šk. god. 1967/68. na Fakultetu je obranjeno 11 doktorskih disertacija.

7. IZDAVAČKA DJELATNOST. Redovno, u toku posljednjih pet godina, izlazi godišnji *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*. U pet svezaka (posljednji je izašao za 1967. godinu) objavljena su ukupno 54 rada.

8. SURADNJA S RADNIM ORGANIZACIJAMA. Potkraj 1967. i u toku 1968. godine Fakultet je pojačao svoje napore da se poveže s radnim organizacijama, kako bi s jedne strane mogao uskladiti svoje nastavne planove s potrebama prakse, a s druge uključiti svoje znanstveno-nastavne jedinice, nastavnike i suradnike u rješavanje stručnih problema koji se javljaju u samoj praksi. S tim u vezi uspostavljeni su dodiri s Osnovnom privrednom komorom u Splitu i Skupštinom općine Split. Fakultet je ponudio da, između ostaloga, organizira stručne rasprave i specijalističke seminare, od kojih je jedan takav seminar održan u prvoj polovini 1968. godine za službenike pravosudnih ustanova i sekretarijata za unutrašnje poslove u okviru Instituta za kriminološka i kriminalistička istraživanja.